

УДК [37.091.33:159.923-043.86]

ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СОЦІОГУМАНІТАРНОМУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Ганна Ткачук,
методист Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Вінницькій
області, викладач ДПТНЗ «Вінницьке
міжрегіональне вище професійне училище»,
кандидат педагогічних наук

Анотація. Висвітлено особливості переходу професійної освіти від педагогіки знання до педагогіки розвитку. Охарактеризовано особистісний підхід у розробленні інноваційних педагогічних технологій для використання в закладах професійної освіти. Показано важливість соціогуманітарної складової професійної освіти, що переорієнтовує її на культурний розвиток кожної окремої особистості.

Ключові слова: професійна освіта, соціогуманітарний розвиток, особистісний підхід, педагогічні технології.

APPLICATION OF PERSONALLY-ORIENTED PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN SOCIOHUMANITARIAN PERSONALITY DEVELOPMENT

Ganna Tkachuk,
methodologist of the Educational and
Methodological Center of Vocational and
Technical Education in Vinnytsia Oblast,
teacher of the «Vinnytsia Interregional Higher
Vocational College», Candidate of
Pedagogical Sciences

Abstract. The peculiarities of the transition of professional education from the pedagogy of knowledge to the pedagogy of development are highlighted. The personal approach in the development of innovative pedagogical technologies for use in professional education institutions is characterized. The importance of the socio-humanitarian component of professional education, which reorients it to the cultural development of each individual, is shown.

Keywords: professional education, socio-humanitarian development, personal approach, pedagogical technologies.

Освіта виконує основну роль у забезпеченні сталого розвитку суспільства й дає можливість кожному набути цінності, компетенції, навички та знання,

необхідні для побудови майбутнього відповідно до завдань сталого розвитку. Сталий розвиток суспільства багато в чому залежить від рівня освіченості населення, а гарантовані можливості отримання освіти визнано світовою спільнотою базовими показниками розвитку людського потенціалу.

Сучасна професійна освіта характеризується переходом від педагогіки знання до педагогіки розвитку, який актуалізує гуманістичну орієнтацію системи професійної освіти в Україні. Саме з розробленням ідей соціогуманітного підходу пов'язується в освітній політиці реалізація гуманістичних цілей і принципів особистісно-орієнтованого навчання та виховання, що забезпечують розвиток творчих здібностей особистості, набуття нею суб'єктивного (особистісного) досвіду, ціннісне самовизначення в різних сферах її життєдіяльності. Як слушно зазначає О. Шамралюк, що основним змістом освіти в цьому випадку стає розвиток особистості, активізація її пізнавального, духовного та діяльнісного потенціалу, при цьому особливої ваги набувають особистісні стани [1].

Педагогічні технології з погляду особистісного підходу в освіті досліджувалися такими науковцями як М. Артюшина [2], Л. Єршова [3], Г. Романова[4] та інші, які під особистісно-орієнтованим підходом розуміють методологічну орієнтацію в педагогічній діяльності, яка забезпечує процеси самопізнання, самовдосконалення й самореалізації учня та розвитку його індивідуальності.

Умовно можна виділити три групи даних технологій:

– *ціннісно-орієнтовані* – спрямовані на розвиток самосвідомості особистості, її ціннісне (особистісне, життєве, моральне, професійне та ін.) самовизначення: соціально-психологічний тренінг, дискусія, рольові ігри;

– *адаптивні технології* – спрямовані на пристосування навчання до індивідуальних можливостей, потреб та інтересів учня, створення психологічно комфортних умов, що забезпечують самоствердження і самореалізацію учня в навчальній діяльності: технології індивідуалізації і диференціації навчання (технологія різнорівневого навчання, повного засвоєння, технологія модульного

навчання, технології адаптивного навчання та ін.);

– *технології творчого розвитку особистості* – орієнтовані на розвиток особистісного потенціалу учнів, в тому числі на розвиток творчого мислення: технологія навчання за системою Занкова, технологія навчання за системою Давидова і Ельконіна, технологія навчального проектування, технологія навчання як дослідження, технологія творчих майстерень та ін. [5].

Оскільки процес гуманізації професійної освіти обумовлений інноваційними змінами пріоритетів на особистісні цінності та виміри, то соціогуманітарний розвиток особистості майбутнього професіонала стає необхідним і важливим.

Сучасний професіонал повинен уміти творчо мислити, самостійно вирішувати виробничі проблеми, незалежно від того, яким видом діяльності він займається. Крім того, йому необхідно постійно адаптуватися до нових технологій, удосконалювати свої професійні знання та підвищувати кваліфікацію. Систематичне підвищення кваліфікації, професійне та особистісне вдосконалення стають обов'язковими умовами успішної роботи будь-якої людини, зайнятої професійною діяльністю.

Впровадження нових технологій, інформатизація та автоматизація виробництва вносять такі зміни до професійної діяльності, для здійснення яких необхідний багатосторонній розвиток особистості. Тому зростає необхідність соціогуманітарної підготовки фахівців, яка орієнтує їх на повагу до особистості та встановлення емоційно-ціннісних відносин.

Соціогуманітарна складова в професійній освіті переорієнтовує її на культурний розвиток кожної окремої особистості. Відповідно до модернізації професійної освіти у систему соціальних наук включають економіку, соціологію, політологію, психологію, управлінські дисципліни, теорії рішень тощо. Також соціогуманітарну складову містять й дисципліни професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, оскільки заклад освіти покликаний перетворити загальнолюдські цінності на систему духовних професійних якостей особистості та виконання вимог професійної етики.

Список використаних джерел

Шамралюк, О.Л. (2018). Модель розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки, 2 (37), Ч.1, 81-88.

Артюшина, М.В. (2014). Інноваційно-зорієнтований підхід до професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників. Професійна освіта: проблеми і перспективи, 6, 9-14. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2014_6_4.

Єршова, Л.М. (2018). Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної освіти. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка, 16, 162-168.

Романова, Г.М. (2016). Застосування проектних технологій у формуванні особистісно-розвивального середовища ПТНЗ. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка, 11, 54-62.

Ткачук, Г.Е. (2018). Методика розвитку готовності викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів до використання особистісно-орієнтованих педагогічних технологій. Теорія і методика професійної освіти, 15. URL: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/3/issue/view/71>.